

<https://helda.helsinki.fi>

Apokryfipsalmit (11QApocrPs)

Pajunen, Mika Sakari

Gaudeamus

2017

Pajunen , M S 2017 , Apokryfipsalmit (11QApocrPs) . julkaisussa R Sollamo & M S Pajunen (toim) , Kuolleenmeren kirjakääröt : Kriittinen suomennosvalikoima . Gaudeamus , Helsinki , Sivut 327-331 .

<http://hdl.handle.net/10138/309726>

unspecified

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

APOKRYFIPSALMIT

(11QApocrPs)

Mika S. Pajunen

Käsi­kirjoitus 11QapocrPs (11Q11) löydettiin Qumranin luolasta 11 avaamattomana, sikarinmuotoisena ja -kokoisena nahkarullana. Käärön avaamisen jälkeen selvisi, että käsi­kirjoitus sisältää suurimmaksi osaksi ennen tuntemattomia psalmeja sekä erilaisen version Raamatun kaanoniin päätyneestä Psalmista 91. Käsi­kirjoitus 11QapocrPs koostuu kuudesta palstasta sekä lisäksi muutamasta irrallisesta fragmentista, jotka ovat peräisin käärön tuhoutuneesta alkuosasta.

Käsi­kirjoitukseen sisältyy arviolta viisi psalmia, mutta käärön tuhoutuneet ylä- ja alaosat, jotka antavat käärölle leimallisen siksakkimuodon, tekevät psalmien tarkan lukumäärän todentamisen mahdottomaksi. Kokoelman psalmeja yhdistää niiden pahoihin henkiin keskittyvä sisältö. Psalmi­tuodostavat rituaalin, jonka tarkoituksena on karkottaa pahat henget ihmisestä ja antaa hänelle jumalallinen turva henkien hyökkäyksiä vastaan.

Psalmi­tu lausuttiin tai laulettiin kääröltä järjestyksessä. Ensin psalmeissa annetaan rituaaliin osallistuville voima taistella pahoja henkiä vastaan Jumalan avulla. Sitten pahat henget manataan yksitellen pois rituaalin kohteena olevasta henkilöstä. Aluksi manataan ”vähäisemmät” pahat henget, sitten voimallisemmat demonit ja lopulta Saatana. Rituaali päättyy Psalmiin 91, jonka lausumalla pahoista hengistä vapautunut henkilö tunnustaa luottamuksensa ja rakkautensa Jumalaan sekä suojautuu uusilta pahojen henkien hyökkäyksiltä ja Saatanan kiusauksilta.

Käsi­kirjoituksen psalmi­tu on laadittu hellenistisenä aikana. Itse käsi­kirjoitus 11Q11 kuuluu kuitenkin nuorimpiin Qumranin käsi­kirjoituksiin ja ajoitetaan välille 50–70 jaa. Vaikka kokoelman psalmi­tu ovat tätä varhaisempia, on mahdollista, että niiden muodostama rituaali on laadittu varta vasten tälle käärölle. Myös itse rituaali saattaa olla Qumranin liikkeen – huolimatta siitä, että rituaalin psalmi­tu eivät ole peräisin Qumranista vaan ovat sitä varhaisempia. Riippumatta siitä, miten käärön ja sen psalmien alkuperään liittyvät kysymykset ratkaistaan, kyse on jonkin juutalaisen ryhmän käyttämästä pahojen henkien manausrituaalista. Samanaikaisen ajoituksensa perusteella se on tärkeää vertailuaineistoa evankeliumien lukuisille kertomuksille pahojen henkien karkottamisesta.

Kirjallisuutta

- García Martínez, Florentino, Eibert J. C. Tigchelaar & Adam S. van der Woude (1998). 11Qapocryphal Psalms. Teoksessa Florentino García Martínez, Eibert J. C. Tigchelaar & Adam S. van der Woude (toim.): *11Q2–18, 11Q20–31. Vol. 2 of Qumran Cave 11. Discoveries in the Judean Desert XXIII*. Oxford: Clarendon Press, 181–205.
- Pajunen, Mika S. (2008). Qumranic Psalm 91. A Structural Analysis. Teoksessa Anssi Voitila & Jutta Jokiranta (toim.): *Scripture in Transition. Essays on Septuagint, Hebrew Bible, and Dead Sea Scrolls in Honour of Raija Sollamo*. Journal for the Study of Judaism Supplements 126. Leiden: Brill, 591–605.
- (2009). The Function of 11QPsAp^a as a Ritual. Teoksessa Anne Katrine Gudme (toim.): *Text and Ritual. Papers presented at the Symposium Text and Ritual*. Publikationer fra Det Teologiske Fakultet 12. Copenhagen: University of Copenhagen, 50–60.
- Ploeg, Johannes P. M. van der (1965). Le psaume XCI dans une Recension de Qumran. *Revue Biblique* 72, 210–217.
- (1971). Un petit rouleau de psaumes apocryphes (11QPsAp^a). Teoksessa Gert Jeremias, Heinz W. Kuhn & Hartmut Stegemann (toim.): *Tradition und Glaube. Das frühe Christentum in seiner Umwelt. Festgabe für Karl Georg Kuhn*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 128–139.
- Puech, Émile (1990). 11QPsAp^a. Un rituel d'exorcismes. Essai de reconstruction. *Revue de Qumran* 14, 377–408.
- (2000). Les Psaumes davidiques du rituel d'exorcisme (11Q11). Teoksessa Daniel K. Falk, Florentino García Martínez & Eileen M. Schuller (toim.): *Sapiential, Liturgical and Poetical Texts from Qumran. Proceedings of the Third Meeting of the International Organization for Qumran Studies, Oslo 1998. Published in Memory of Maurice Baillet*. Studies on the Texts of the Desert of Judah 35. Leiden: Brill, 160–181.

11 QapocrPs

Manauspsalmin jäänteitä

I,2 [...] ja suree häntä **3** [...] vala **4** [...] Herrassa [...] **5** [...] käärme¹ [...] **6** [...] [...] **7** [...] [...] **8** [...] [...] **9** [...] tämä [...] **10** [...] pahaa henkeä [...] **11** [...] ja nimi [...]

Salomon psalmi pahojen henkien karkottamiseksi²

II,1 [...] [...] **2** [...] Salomo, ja rukoilee av[uksi ... **3** ... hen]get ja pahat henget [...] **4** [...] Nämä ovat [pah]at henget [...] [...] **5** [...] [...] **6** [...] [...] **7** [...] kansani ... rohto **8** [...] turvautuen nime[e]si ja [...] **9** [...] Is]rael. Turvaa **10** [...] taivasta **11** [...] hän erotti [...] **12** [...] kunnes [...] **III,1** [...] [...] **2** maa ja [...] maa. Kuka t[eki nämä ihmeet] **3–4** ja tunnust[eot] maa[n päällä?] Hä[n], Herra, teki [ne voimalla]an. Hän vannottaa kaikkia [...] **5–6** ja] koko [pahuuden] siem[ent]ä, jotka on asetettu istumaan [Hänen] eteen[sä. Hän kutsuu todistajiksi heitä vastaan koko taiv]aan ja maa[n],³ koska [...] **7** jokaista ihmistä] vastaan syntiä, ja koko ihm[iskuntaa] vastaan [...] he tietävät **8** [...] jota he eivät [...] jos ei **9** [...] Herran edestä [...] ottaen hengen. **10** [...] Herra. [He] pelkää[vät] tuot[a] lujaa [iskua. **11** ... yk]si teistä [...] Herr[a]n palvelijat **12** [...] ja [...] [...]

Manauspsalmi demonin karkottamiseksi

IV,1 [ja] suuri [...] vannottaen [...] **2** ja mahtava [...] voimakas [enkeli] ja [...] **3** koko maa [...] taivas ja [...] **4** Herra lyö sinua k[ova]a tuhotakseen sinut [...] **5** ja vihansa palossa [Hän lähettää] sinua vastaan mahtavan enkelin [...] **6** [...] joka [ei] sää[li] sinua, jok[a ... **7** ...] näiden lisäksi hän [vie] sinut suureen kuiluun **8** [ja] syvimpään [tuonelaan] ja [...] ja pimeä **9** [...] kovin [...] maalla. **10** [...] ikuisesti ja [...] kirouksella [...] **11** [...] He[rran] vihan palo [...] pimeys [...] **12** nöyryytys [...] sinun lahjasi **13** [...] **V,1** [...] **2** joka [...] joka on kohdattu [...] **3** pakene, lähde pois⁴ [...] on täyttänyt [...] *Selah*) (*vacat*)

Daavidin manauspsalmi Saatanan torjumiseksi

4 Daavidin. [Saatanaa] vas[taan. Loit]su Her[ra]n nimessä. [...] aika **5** Saat[ana]lle, [kun]hän tulee luoksesi yöl[lä, s]ano hänelle: **6** Kuka sinä olet, sinä, [joka olet syntynyt] ihmis[estä] ja pyh[ien] siemenestä? Kasvosi ovat

1. Tai ”lohikäärme”.

2. Myös Flavius Josefus (*Ant.* 8.45–49) kertoo, että hänen elinaikanaan oli käytössä Salomon nimissä olleita manauspsalmeja.

3. Vrt. 5. Moos 30:19, 31:28.

4. Pahan hengen karkottamisessa käytetään usein suoraa puhetta, jossa demonia käsketään poistumaan, kuten tässä. Vrt. Mark 9:25–29.

vain [har]haa 7 ja sarvesi¹ silkkaa un[t]a. Sinä olet pimeys, et valo, 8 [vääry]ys, et oikeus [...]... armeija. Herra [sitoo] sinut 9–11 syvimpään [tuone]la[an] ja sulkee] pronssiset ov[et, joi]ta valo e[i läpäise,] eikä [sinulle loista] aurinko, jo[ka nousee] oikeudenmukaise[lle] ...[... ja] sano ...[... 12 ... oikeu]denmukainen tullakseen [...] kohtelee häntä kaltoin ...[... 13 ...]...[... on] hänelle [oi]kein [... 14 ...]...[... VI, 1 [...]...[... 2 [...]...[... ikuises[ti 3 ...] Bel[ialin] jälkeläiset. [...] *Selah* [(vacat)]

Turvani on Jumala

[Hän, joka asuu Korkeimman] suojassa
ja [yöpyy] Kaikkivaltiaan 4 [varjossa,]
hän on se, joka sanoo: [”Herra on turvapaikkani] ja linna[ni,
Jumalani] on suoja, johon [minä turvaan.”
5 Her]ra pelastaa sinut [linnus]tajan [ansa]sta
ja tappa[vasta] rutosta.
Hän peittää [sinut] sul[i]lla[an],
ja 6 sinä asut Hänen [siipien]sä suojassa.
[Hänen] hyvyytensä on sinu[n] rintapanssarisi,
ja Hänen uskollisuutensa kilpesi. *Selah*. (vacat)

Sinä et pelkää 7 yön kauhuja,
et nuolta, joka lentää päivällä,
et tautia, joka riehuu [kes]kipäivällä,
et ruttoa, joka iskee keski[yöllä.]²
8 Vaikka viereltäsi kaa[t]uu tuhat miestä
ja oikealta puolel[tasi kymmenentuh]atta,
sin[ulle e]i tapahdu mitään.
[Katsele] vain ympärillesi,
9 [niin näe]t jumalatto[mien] rangaistuksen.
Sinä olet rukoi[llut avuksesi] Turva[paikkaasi,
ja] sinä [olet ollut] Hänelle rakas.³
10 [Paha ei] sinua koht[aa],
ei[kä vitsaus] iske [teltoiss]asi.
Hän antaa [enkeleilleen] käskyn
varj[ella sinua] 11 [teillä]si.
[He kantavat] sinua käsillään,

1. Tämä on ensimmäinen säilynyt kuvaus Saatanasta sarvipäisenä olentona. Heprean sana ”sarvi” tarkoittaa mahtia/voimaa, ja kuvaus on alun perin luultavasti liittynyt siihen, kuinka olematon Saatanan mahti on. Jossain vaiheessa tätä ja muita vastaavia kuvauksia on kuitenkin alettu lukea kirjaimellisina kuvauksina Saatanan olomuodosta, ja näin on saanut alkunsa käsitys sarvipäisestä olennoista.
2. Psalmissa kuvattuja vaaroja, kuten tauteja, pidettiin yleisesti pahojen henkien aiheuttamina.
3. Vrt. Dan 9:23, 10:11.

ettet [lyö] jalkaa[si kiv]een.¹

12 Kobran [... sinä pol]jet jalkoihisi,
tall[aat maahan ...] ja käärmeen.

Sinä olet rakasta[nut Herraa]

ja [Hän pelastaa sinut.]

13 [Hän suojelee sinua

ja näytt]ää sinulle pelastuk[sen. *Selah*]

(*vacat*) [...] (*vacat*) [...]

14 [He] vastaa[vat: ”Aamen, aamen”] *Selah*

[...] (*vacat*) [...] (*vacat*) [... **15** ...] (*vacat*) [...] (*vacat*) [...]²

1. Vrt. jakeen käyttö evankeliumeissa, kun Saatana kiusaa Jeesusta: Mark 1:13; Matt 4:6; Luuk 4:10–11.

2. Tämä rivi on selvästi erillään muista ja toimii koko rituaalin lopetuksena. Vrt. Neh 8:6; 1QS I,18–II,26.